

Tots els carrers de Girona

El carrer de la Rutlla

409

El nom de la Rutlla és d'origen medieval. En el documenta el fogatge del 1534 com un indret situat fora de les muralles, i apareix citat d'una manera que ens ajuda a entendre el significat: «lo juda de la Rutlla». Rutlla és, doncs, una rotllana de fusta amb un eix travessat a l'extrem d'un mànec, que els nois fan córrer per terra tot empenyant-la.

Aquest nom va utilitzar-se tot primer per designar un raval de poques cases, situat a l'esquerra de l'Onyar, i que amb el pas dels segles s'estirà de l'actual plaça del Mercat (Calvet i Rubalcava) a Palau-sacosta.

Quan Palau era un municipi independent, el tros final del carrer va dur els noms de carretera de Palau, del Marquès de Caldes de Montbui, de les Rajolerias i, un altre cop, de 1939 a 1965, del Marquès de Caldes de Montbui. Incorporat l'ex-municipi a la capital, l'ajuntament que presidia Pere Ardint (ple del 8 d'octubre de 1965) acordà de prolongar el topònim de la rutlla fins a Palau i de traslladar la denominació de Marquès de Caldes de Montbui al carrer que llavors es deia «Avenida del Generalísimo».

LA VIA ROMANA

El carrer de la Rutlla és un dels més llargs de la ciutat, i per això esdevé una via de comunicació molt important per a la zona meridional de Girona. El seu traçat i la seva importància en les comunicacions de casa nostra reula a l'època romana, quan era resseguit per la Via Augusta, la qual després de deixar el carrer dels Ciutadans i de travessar l'Onyar continuava cap a Palau, on aparegueren dos mil·liaris l'any 1931, i Caldes de Malavella.

A hores d'ara, la Rutlla comunica també amb els carrers de Lorenzana, Sant Joan Baptista de la Salle, Maluquer Salvador, la Creu, Emili grahit, Antic Roca, doctor Ametller, Josep Tharrats, Enric Claudi Girbal, Joan Bruguera, Mare de Déu de Loreto, Joan Reglà, Castell de Peralada, Rajolers, Sant Hipòlit, passatge del Gornau, Sant Salvador d'Horta, i la carretera de la Creu de Palau. Fins al 1969 era creuat, a l'altura d'Emili Grahit, per la via del ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols, inaugurat el 1892.

Per bé que en l'estat actual es tracta d'un carrer modern, és força estret, sobretot en la part

El carrer de la Rutlla, un dels més llargs de la ciutat. (Foto: Xavier Ruiz)

que va d'Ultònia a Antic Roca. A partir del carrer dels metres més, puix que les construccions d'aquesta part foren començades als anys vint del nostre segle. La primera il·luminació va ser inaugurada el 1899. Del 1928 data l'aprovació de la nova rasant, i del 1930 la reforma d'alineació.

Tot primer fou enquitranat. El 1948 es pavimentà el tram inicial. El 1950 s'empedrà el tros comprès entre el carrer de la Creu i el límit de Palau-sacosta. El febrer de 1981 l'ajuntament adjudicà el concurs subhasta per executar un nou projecte d'urbanització —tram comprès entre Ultònia i Emili Grahit— per un valor de 8.397.637 pessetes. Actualment el contrast d'aquesta part amb la que correspongué a l'ajuntament de Palau resulta molt evident. Aquest tros final, més oblidat no solament pel que fa a la via, sinó també a diverses construccions que pertangueren al barri de rajolers, fou asfaltat el 1957 amb caràcter d'urgència «**dado el desastroso estado de dicha calle en la cual es casi imposible la circulación**».

DETALLS SIGNIFICATIUS

A l'entrada del carrer, per la banda de la plaça del Mercat actual, els jurats del 1723 ordenaren la col·locació d'una bella creu de pedra que fou esculptura-

carrer que duu el nom del fundador de l'orde. En altra escola fou la que el 1934 s'ubicà en un local de Dolers Canal, arrendat per l'ajuntament, i hom li atorgà el nom de Joaquim Botet i Sisó.

El 27 de maig de 1923, la façana de la casa núm 28, on residia el veterinari municipal Josep Gimbernat, va ser col·locada una capelleta dedicada al Sagrat Cor de Jesús, la qual fou beneïda per mossèn Cervera, rector del Mercadal. La imatge hagué de ser reposada el 1939, ja que la primitiva havia estat destruïda durant la guerra.

L'any 1930 començà a funcionar un servei d'autobusos que comunicava Palau amb Girona. El trajecte i el concessionari han variat diverses vegades, i en els darrers temps s'ha hagut d'ampliar el circuit fins a la Creu de Palau, però sempre han resseguit la via.

El 22 d'abril de 1938, la part final del carrer fou bombardejada per cinc trimotors que cercaven la fàbrica de can Benet i que aconseguiren de matar onze persones i de ferir-ne moltes més.

EDIFICIS I INSTITUCIONS

El carrer de la Rutlla, relacionat abans amb les fonts de l'Onyar, ha perdut el caràcter polsós i de camí rural

— recordem que als anys seixanta encara hi havia corrals de bestiar— i ha esdevingut una via comercial, sobretot en el primer tram.

Com a edificis a destacar citarem el bloc d'habitatges del núm. 8, projectat per Arcadi Pla i realitzat el 1979, la casa Alberch (núm. 19), la casa núm. 21 realitzada pels arquitectes Masramon i Figa, el xalet Tarrús, el núm. 137 obrat el 1935 segons disseny de Josep Claret, i el bloc d'habitatges que fa cantonada amb el carrer de Joan Reglà, obra recent dels arquitectes Español, Herev, Bosch i Frigola.

Entre les institucions del carrer, en recordarem primerament dues de desaparegudes: la impremta Ràpida, situada al núm. 5, i el cinema Orient, que fou inaugurat el 1942. Aquest local, aixecat a la cantonada amb el carrer d'Emili Grahit, es convertí en sala d'«art i assaig» el 1968 i, deu anys després, va especialitzar-se en la projecció de pel·lícules eròtiques amb la qualificació de «S». Va ser enderrocat el gener de 1982 per tal d'expandir la vorera del carrer d'Emili Grahit.

Avui el centre més popular i concorregut del carrer és el Casal d'Avis, dependent de la Generalitat de Catalunya, obert al núm. 22.

J. Clara

EL LECTOR ESCRIU

El MDT i Joan Vall i Clara

Sr. Director,
Potser sóc una mica insistent i reiterat, però després de llegir el Voraviu del senyor Vall Clara del diumenge 20 d'abril, em toca, un altre cop, l'avorrida i alhora fàcil tasca de replicar-lo. Per què dic que és una tasca fàcil? Senzillament, perquè aquest artífex de la ploma dóna tantes possibilitats de rèplica als qui li som contraris, que no s'ha de ser un expert en qüestions periodístiques per contestar allò que ell deu creure que són arguments, amb els quals pensa que desprestigia el moviment independentista.

Miri, senyor Vall Clara, jo no intento pas convèncer-lo de res; penso que seria perdre el temps. Em satisfà, però, que la nostra lluita li serveixi tan sovint a vostè per guanyar-se el sou escrivint sobre les nostres accions. Crec, també, que en alguna cosa sí que ens hauria d'estar agraïts, ja que si fullegem el «digne» diari del qual vostè és corresponsal, «El País», observem que de les cròniques que envia, les que són publicades i que mereixen més espai són, precisament, aquelles que parlen del Moviment de Defensa de la Terra i les seves accions. La resta no són tan generacions ateses per la direcció del diari. Amb la qual cosa arribem a la conclusió que vostè és un pèl desagraït amb els qui li proporcionem les notícies.

Per un altre costat, els independentistes no són els qui qualifiquen de botiflers o col·laboracionistes la gent com vostè; són vostès mateixos, amb les seves accions i opinions, els qui s'autoqualifiquen. Si vol, pot comprovar el significat de la paraula botifler en qualsevol dicció-

nari i veurà que encaixa perfectament, un cop actualitzada, amb gent com vostè.

Cal dir també a mi, particularment, en preocupa molt poc el que pugui dir el senyor Vall Clara sobre la militància del Moviment de Defensa de la Terra; la veritat és que cada cop és més nombrosa i no té res a envejar a la d'altres partits o grups polítics. El MDT dóna a la joventut ganes de lluitar per uns objectius clars, fugint de la mediocritat restant que ens envolta, que l'únic que aconsegueix és que el jovent «passi» de la política i busqui altres formes d'alliberament que sí són tolerades pel sistema (drogues, delinqüència) el MDT és, cada cop més, el canalitzador d'aquesta joventut. Cal que tots els joves independentistes s'organitzin i lluitin, i crec que el MDT pot esdevenir aquest gran moviment de masses en què tots els joves que volen defensar els drets del poble català, hi siguin representats.

Perquè, senyor Vall Clara, vostè ha d'adonar-se, si pot, que els independentistes defensem uns drets, no una ideologia més; i els drets, ni es neguen, ni es pacten, ni tampoc es demanen per caritat, sinó que, simplement, es tenen o no es tenen. I en aquest senge cas, que és el de la Catalunya actual, s'ha de lluitar per aconseguir-los amb els mitjans necessaris a aquest efecte.

L'independentisme creix, això és innegable; malgrat els confusionsistes de la ploma i d'altres espècies espanyolitzadores, aquesta força no es pot aturar.

Senyor Vall Clara, crec que d'ara endavant ens veurà «pasturar» molt més pels carrers fins i tot quan no sigui primavera. Malgrat el que vostè digui, el MDT és un dels grups amb més de poder de convocatòria, i vos-

tè, que ve a totes les nostres manifestacions, ho haurà pogut comprovar personalment, encara que posteriorment no ho hagi reflectit en els seus escrits. **Carles B.** (Col·lectiu Nacionalista de Salt)

Ràdio Marina respon

Sr. Director,
Voldria respondre a l'escrit de Joaquim Garcia Vilalta, publicat el 10-4-86, sobre l'ús del català a Ràdio Marina, que, segons aprecia el Sr. Garcia, és poc polític.

He de convenir que té raó. Ràdio Marina va néixer d'una fusió entre dues emissores. Una d'elles emetia totalment en català; l'altra en castellà. Aquella situació perpetuava la divisió entre comunitats lingüístiques. Crec que això no és bo per a Catalunya.

Al nostre país, li convé que les dues comunitats es fonguin aviat en una sola. Per aquesta raó vam fer Ràdio Marina.

Això porta inconvenients, dificultats, com la que ens ocupa, que amb el temps anirem solucionant. Els treballadors de l'emissora castellanoparlant no dominen el català. Necesitem un temps per adaptar la plantilla a les necessitats de l'emissora.

Amb el respecte que cal pels drets laborals, anirem adaptant-nos per servir correctament a la comarca. Mentrestant, li prego paciència al Sr. Garcia, i també que valori la utilitat que té per la normalització fer arribar una creixent quota d'emissió catalana on no arribava més que el castellà. Estic segur que també ho valora. **Climent Polls i Planells** (President del Consell d'Administració de Ràdio Marina)

PREGUEU DÉU EN CARITAT
per l'ànima de
Josep Culubret i Bou

que morí a Cassà de la Selva el dia 23 d'abril de 1986,
a l'edat de 76 anys havent rebut els S.S. i la B.A.

A. C. S.

La seva esposa Paula Bargaña i Rafart, fills, Marta i Jordi, fills polítics, Enric Plana i Margarida Rigau, néts, nebots i tota la família preguen a llurs amitats tan sensible pèrdua. La missa exequial en sufragi de la seva ànima, se celebrarà avui dijous a les 11 del matí a l'església parroquial de Cassà de la Selva. No es convida particularment.

Cassà de la Selva, 24 d'abril de 1986